

POHJOIS-POHJANMAAN SUHDANTEET

Suhdannetiedot toukokuulle 2018 saakka
- mukana Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston
katsaus toimialojen näkymiin

Taitto: Ari Näpänkangas
Etukannen kuvat: KEHA-keskus, kuvapankki

Klustereiden kasvu näkyy nyt myös viennissä

Pohjois-Pohjanmaan klustereiden kasvun hiipumisesta ei ole merkkejä tuoreissa suhdanneaineistoissa. Erityisen positiivinen tilanne on ICT- klusterissa, jonka henkilöstömäärä kasvoi keväällä keskimäärin 5 prosenttia kuukaudessa edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. ICT- klusterin haasteena on työpaikkojen ja työntekijöiden kohtaaminen. Tätä haastetta käsitellään myös TE-toimiston tekstissä, joka löytyy tästä suhdannejulkaisusta.

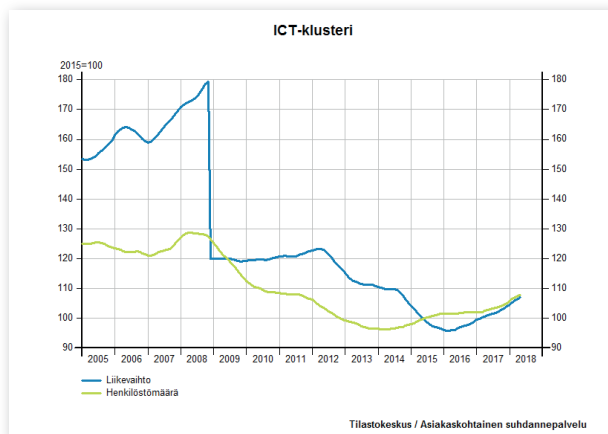
Teollisuuden klustereiden hyvä tilanne näkyy myös viennissä, joka on pitkstä aikaa voimakkaassa kasvussa. Luvuissa on mukana myös palveluvienti, joka voi olla myös digitaalisia palveluja- ja tuotteita. Vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla myös muut palvelualat, kuten matkailu- ja erityisesti hyvinvointiklusteri ovat hyvässä kasvuvireessä.

Kaksi kertaa vuodessa ilmestyvän Pohjois-Pohjanmaan suhdanneaineiston tarkoituksena on antaa tilannekuva maakunnan suurimmista klustereista. Klusteritiedot kuvaavat yksityisen sektorin toimipaikkojen kehitystä. Eri maakuntien tietojen vertailu ei kaikissa tapauksissa ole mahdollista, koska klustereihin on määritelty eri toimialoja alueiden profiilien mukaan. Vienti jakautuu alueelle yrityksen maakunnassa sijaitsevan toimipaikan liikevaihdon osuuden perusteella koko yrityksen liikevaihdosta. Näistä muodostuu maakunnan viennin liikevaihto. Viennin liikevaihdossa korostuu pääkonttorin sijaintipaikan merkitys.

Mikko Väisänen
Tutkimus- ja kehittämispäällikkö
Pohjois-Pohjanmaan liitto

ICT-klusteri

ICT-klusterin **liikevaihto** supistui vuonna 2016 yhteensä 5,9 prosenttia vuodentakaisesta. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto supistui 8,8 prosenttia ja toisella tasan seitsemän prosenttia. Kolmannella vuosineljänneksellä liikevaihto kasvoi 5,1 prosenttia, mutta laski viimeisellä neljänneksellä 11,2 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden 2017 alussa liikevaihto kasvoi voimakkaasti edellisvuoteen verrattuna. Ensimmäisellä neljänneksellä kasvua oli 14,6 prosenttia ja toisella 12,4 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä liikevaihto supistui 4,2 prosenttia. Vuoden viimeisellä neljänneksellä liikevaihto puolestaan kasvoi 6,0 prosentin verran. Koko vuonna 2017 kasvua kertyi yhteensä 6,9 prosenttia. Vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 8,3 prosenttia. Huhtikuussa kasvua oli 3,4 prosenttia ja toukokuussa 7,1 prosenttia.

Signaali: 5G-standardi valmistui aikataulussa

ICT-klusterin **henkilöstömäärä** kasvoi yhteensä 1,6 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli voimakkainta vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin henkilöstömäärä lisääntyi 4,6 prosenttia vuodentakaisesta. Toisella neljänneksellä kasvua oli 1,5 prosenttia, mutta kolmannella niukat 0,4 prosenttia ja viimeisellä 0,1 prosenttia. Vuonna 2017 kehitys oli samankaltaista. Koko vuonna kasvua kertyi 1,2 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla kasvu oli hieman jälkimmäistä voimakkaampaa: tammi-kesäkuussa henkilöstömäärä kasvoi 1,5 prosenttia ja heinä-joulukuussa 0,8 prosenttia. Vuoden 2018 alussa kasvu vahvistui: Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä lisääntyi 6,1 prosenttia. Huhtikuussa henkilöstömäärä kasvoi myös 6,1 prosenttia ja toukokuussa 4,7 prosenttia.

Luovan talouden klusteri

Luovan talouden klusterin **liikevaihto** kasvoi vuonna 2016 yhteensä 12,8 prosenttia Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Vuoden alkupuoliskolla liikevaihto kasvoi 12,5 prosenttia ja vuoden jälkimmäisellä puoliskolla 13,2 prosenttia. Voimakas kasvu jatkui myös vuonna 2017. Kasvu

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston katsaus toimialojen näkymiin

Uudet teknologiat

Uusien teknologioiden kokonaisuus pitää sisällään innovatiivisten teknologioiden ja ratkaisujen kehittämiseen liittyviä toimialoja, kuten ICT, cleantech, healthtech, peliala ja verkkokauppa. Maakunnassa uusiin teknologioihin painottunut yritystoiminta on keskittynyt Oulun seudulle.

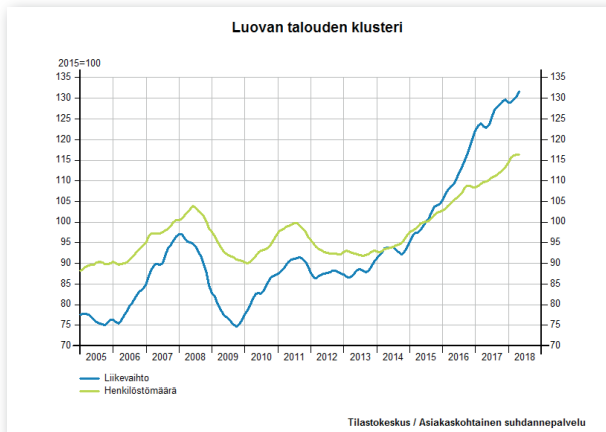
Pohjois-Pohjanmaalla on vahva yrityskanta uusien teknologioiden toimialoilla, joka pohjautuu pitkälti alueella tarjottavaan, kyseisten alojen korkean asteen koulutukseen. Alueelle on sijoittunut myös kansainvälisiä yrityksiä. ICT-alalla on laajasti tarve esimerkiksi järjestelmäasiantuntijoista, ohjelmisto-osaajista sekä erilaisista korkean koulutuksen omaavista suunnittelijoista ja asiantuntijoista. Yrityksissä koetaan jatkuvasti osaajapulaa. Tilanteeseen haetaan ratkaisua yhteisesti yritysten kanssa hyödyntäen rekry- ja muuntokoulutusrahoituksia. ICT-alan muunto- ja täydennyskoulutukset ovat suosittuja hyvän työllistymisen myötä.

Rahoitusalan yritykset ovat perustaneet myös Ouluun ICT-alan palvelukeskuksia, joissa on huomattava määrä kehittämis- ja asiakaspalveluun liittyviä työpaikkoja. Mainittuihin yrityksiin haetaan työntekijöitä-, myynti- ja projektitehtäviin.

ICT-toimialalle on arvioitu syntyvän seuraavan kahden vuoden aikana tarve rekrytoida 1 800 henkilöä ensisijaisesti Oulun seudulla.

ICT-alalla aiemmin työskennelleiden henkilöiden määrä ei ole alentunut merkittävästi kuluneen puolen vuoden aikana hyvästä toimialan työmarkkinatilanteesta ja koulutustarjonnasta huolimatta. Alan työnhakijoiden määrä on Pohjois-Pohjanmaan alueella noin 1 400 henkilöä, joista Oulussa noin 1 000. Määrä on jonkin verran kasvanut sähkötekniikan tuotteiden valmistustehtävissä päätyneiden työsuhteiden vuoksi.

Usein ICT-alan työnhakijan pitkittynyt työttömyys johtuu alan nopeasta kehityksestä. Myös kapea osaamisala, jolle ei ole yrityksissä kysyntää, voi estää työllistymisen. Toimialaa osaavia tai toimialalle soveltuvia työntekijöitä voisi löytyä myös alueen seutukunnista, jolloin työtä voisi tehdä asuinpaikalta käsin – onhan alalle tyypillistä työskennellä verkostomaisesti.

oli erityisen vahvaa vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin liikevaihto kohosi 19,9 prosenttia. Muilla neljänneksillä kasvuvauhti oli 8-11 prosentin välillä. Koko vuonna 2017 liikevaihto kasvoi yhteensä 11,5 prosenttia. Kasvu heikkeni vuoden 2018 alussa. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi vain 2,3 prosenttia edellisvuodesta. Huhtikuussa kasvua oli 11,2 prosenttia ja toukokuussa 8,7 prosenttia.

Signaali: Kaleva jatkaa lehtiostoksia - Saa paikallislehtiä ja kuusikymmentä aikakauslehteä

Luovan talouden klusterin **henkilöstömäärä** kasvoi 6,2 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli hieman voimakkaampaa vuoden loppupuolella. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä lisääntyi 5,4 prosenttia ja toisella tasan seitsemän prosenttia vuodentakaisesta. Vuonna 2017 kasvu laimeni hieman. Tammi-kesäkuussa kasvua kertyi tasan viisi prosenttia ja heinä-joulukuussa kolme prosenttia. Vuosi 2018 toi mukanaan hiukan voimakkaampaa kasvua. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä oli 7,2 prosenttia vuodentakaista suurempi. Kasvu jatkui samankaltaisena myös loppukevällä: huhtikuussa henkilöstömäärä lisääntyi 6,8 prosenttia ja toukokuussa 6,3 prosenttia.

Metalliklusteri (sisältää SSABn)

Metalliklusterin **liikevaihto** kasvoi 2,6 prosenttia vuonna 2016. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla liikevaihto supistui 0,8 prosenttia, mutta kasvoi toisella 6,2 prosenttia. Vuonna 2017 liikevaihto sen sijaan kasvoi reippaasti. Koko vuonna kasvua kertyi 14,1 prosenttia. Kasvua oli vahvaa vuoden kolmella ensimmäisellä neljänneksellä: ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kohosi 19,8 prosenttia, toisella 15,3 prosenttia ja kolmannella 15,5 prosenttia edellisvuodesta. Viimeisellä neljänneksellä kasvua oli 6,2 prosenttia. Vuoden 2018 alussa kasvu oli vuotta 2017 maltillisempaa. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 6,7 prosenttia. Huhtikuussa liikevaihto kasvoi taas reippaasti 12,8 prosentin verran. Toukokuussa kasvua oli 3,8 prosenttia.

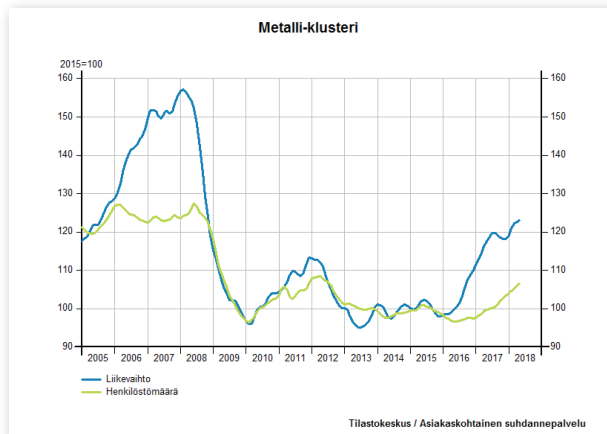
Signaali: Robotti päihittää kiinalaiset tuusulalaisella konepajalla - myös piensarjatuotannossa

Teollisuuden alat ja rakentaminen

Teollisuuden alan yritysten tilaukset ovat hyvällä tasolla ja näkymät ovat valoisat ainakin loppuvuoden ajan. Merkittäviä muutoksia tilanteeseen ei ole odotettavissa. Teollisuuden työvoiman kysyntä jatkuu voimakkaana katuen laajasti eri ammatteja. Metalli- ja konepajateollisuuden tarvitaan muun muassa hitsaajia ja ohutlevyseppiä. Vaatetusteollisuus työllistää Sievissä.

Rakentamisen toimialalla vaikuttaa työn kausiluonteisuus pienempien rakennuskohteiden valmistuessa ennen talvea, etenkin alueen seutukunnissa. Suurimpana haasteena ovat edelleen osaavan työvoiman saatavuus pitkään alalla työskennelleiden eläköitymisen myötä. Yritysten tarvitsemää osaamista ei ole riittävästi tarjolla. Rakennusallalla arvioidaan osaajapulaa olevan edelleen henkilöjohtamistaitoja omaavista työnjohtajista, ammattimuurareista ja moniosaaja-rakennustyöntekijöistä.

Yritysten ja oppilaitosten yhteistyö on tiivistynyt entisestään muun muassa toisen asteen koulutusreformin myötä. Näin alan opiskelijoille tarjoutuu työllistymismahdollisuuksia suoraan ammattiin valmistumisen jälkeen – osa työllistyy jo opiskelun aikana.

Metalliklusterin **henkilöstömäärä** supistui vuonna 2016 2,7 prosenttia edellisvuodesta. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä pieneni 3,5 prosenttia ja toisella 1,9 prosenttia. Vuonna 2017 henkilöstömäärä kasvoi ensimmäisellä neljänneksellä niukat 0,3 prosenttia. Loppuvuonna kasvu oli hieman voimakkaampaa. Toisella neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 3,8 prosenttia, kolmannella tasan kolme prosenttia ja viimeisellä neljänneksellä 4,5 prosenttia. Koko vuonna 2017 kasvua kertyi 2,9 prosenttia. Vuoden 2018 puolella kasvu voimistui. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä lisääntyi 8,1 prosenttia vuodentakaisesta. Huhtikuussa henkilöstömäärä kasvoi 6,0 prosenttia ja toukokuussa 5,6 prosenttia.

Puuklusteri

Puuklusterin toimialojen **liikevaihto** kasvoi 6,9 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli erityisen voimakasta vuoden viimeisellä neljänneksellä, jolloin liikevaihto kohosi 11,4 prosenttia. Muilla neljänneksillä kasvu vaihteli 3-7,5 prosentin välillä. Vuonna 2017 liikevaihto jatkoi kasvuaan. Koko vuonna 2017 tulos parani 8,5 prosenttia edellisvuodesta. Kasvu oli voimakkainta vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä: ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto nousi 13,1 prosenttia ja viimeisellä 13,5 prosenttia. Keskellä vuotta vuoden toisella neljänneksellä liikevaihto kasvoi vain niukat 1,1 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä kasvua kertyi 7,5 prosenttia. Vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 2,8 prosenttia. Huhtikuussa liikevaihto kasvoi 11,8 prosenttia ja toukokuussa 5,7 prosenttia.

Signaali: Imatralle nousee Suomen suurin puukoulu - tilat 1 350 oppilaalle päiväkodista lukioon

Signaali: Moelven rakentaa maailman korkeinta puukerrostaloa nostamalla useamman kerroksen kerrallaan

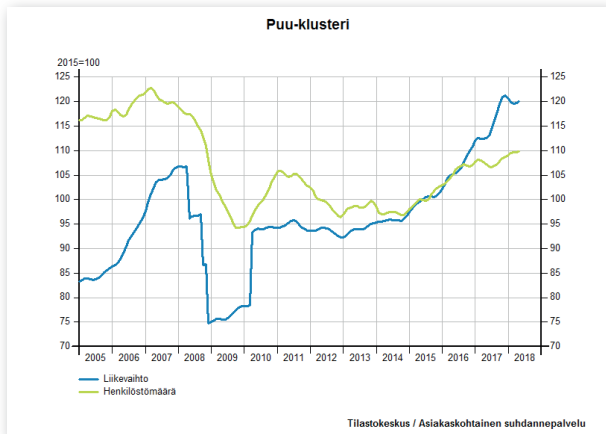
Puuklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi 5,7 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli voimakkainta vuoden kolmannella henkilöstömäärän ollessa 8,3 prosenttia vuodentakaisesta. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 4,9 prosenttia, toisella tasan kuusi prosenttia ja viimeisellä nel-

Luonnonvara-alat

Aloilla on tarve etenkin sesonkityöntekijöistä kuluvaan syksyn ja alkutalven aikana. Toimialalle haetaan työntekijöitä erilaisiin maa- ja metsäalan työtehtäviin sekä koneenkuljetustehtäviin.

Maatilojen yksikkökoot kasvavat edelleen pienempien muuttaessa tuotantosuuntaa, toimialaa tai lopettaessa toiminnan.

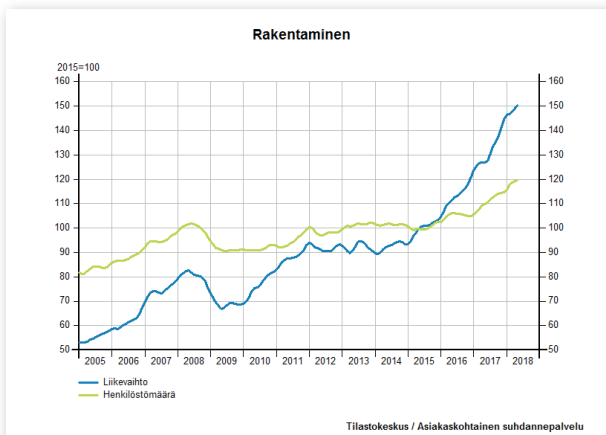
Yritykset käyttävät ulkomaista työvoimaa kausiluonteiseen sesonkityöhön, kasvihuoneviljelyyn ja turkiseläintalouteen liittyen. Toimiala tarjoaa monenlaista työtä, jossa voi hyödyntää omaa osaamista laajasti ja oppia uutta.

jänneksellä 3,6 prosenttia. Vuonna 2017 kasvu ei ollut yhtä voimakasta kuin edellisvuonna. Koko vuonna henkilöstömäärä lisääntyi 1,8 prosenttia. Kasvu oli vahvaa vuoden ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärän ollessa 6,4 prosenttia vuodentakaisesta. Toisella neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi niukat 0,8 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä henkilöstömäärä supistui 1,5 prosenttia, mutta kasvoi taas vuoden viimeisellä neljänneksellä kahdella prosentilla edellisvuoteen verrattuna. Vuosi 2018 alkoi samoissa merkeissä. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä lisääntyi 2,1 prosenttia. Huhtikuussa henkilöstömäärä kasvoi 1,7 prosenttia ja toukokuussa 1,3 prosenttia.

Rakentaminen

Rakentamisen **liikevaihto** kasvoi yhteensä 13,5 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli yhtä voimakasta läpi vuoden. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla liikevaihto kohosi 13,4 prosenttia ja toisella 13,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2017 liikevaihdon kasvu voimistui entisestään. Vahvinta kasvu oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin se ylsi 22,3 prosenttiin. Toisella neljänneksellä liikevaihto kasvoi 9,7 prosenttia, kolmannella 15,0 ja viimeisellä 19,4 prosenttia. Vuoden aikana kasvua kertyi yhteensä 16,3 prosenttia. Vuonna 2018 vahva kasvu jatkui. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 15,5 prosenttia. Huhtikuussa kasvua oli reippaat 23,3 prosenttia ja toukokuussa

Palvelualat ja matkailu

Palvelualan, erityisesti kaupan alan yrityksiä on koko Pohjois-Pohjanmaan alueella. Suurin osa niistä on sijoittunut Oulun seudulle ja suhteellisesti paljon myös Ylivieskaan. Palvelualojen liiketoiminnan odotetaan edelleen kasvavan voimakkaasti liike-elämän ja terveyspalveluiden osalta.

Matkailualan yrityksiä on puolestaan sijoittunut eniten matkailukeskuksiin Koillismaalle ja Kalajoelle. Talvimatkailun odotetaan kasvavan edelleen voimakkaasti etenkin aasialaisten matkailijavirtojen myötä. Myös Euroopasta avataan uusia lentoyhteyksiä Lappiin ja Kuusamoon, mikä kasvattaa edelleen matkailualan työvoimatarvetta mukaan lukien henkilökuljetus-palvelut. Lyhyestä talvimatkailun sesongista johtuen työvoimatarpeet ovat kaikissa yrityksissä yhtäaikaista.

Yritysten työvoimatarpeisiin pyritään vastaamaan myös järjestämällä yrityksille mahdollisuuksia etsiä työntekijöitä kotimaan lisäksi EU-/ETA-alueen maista. Matkailun toimiala tarjoaa monipuolista työtä. Matkailualasta kiinnostuneita työntekijöitä haetaan myös toimialoilta, jotka työllistävät kausiluonteisesti sulan maan aikana.

Palvelualoilla työllisten määrä jatkaa kasvuaan. Osaajapulaa ilmenee vahvasti edelleen puhtaanapitoalalla ja erilaisissa myyntialan tehtävissä. Verkkokaupan yleistymisen on johtanut kaupan myyjien tarpeen vähenemiseen. Myyjä-vartija -tehtävien yhdistäminen kaupan alalla yleistyy. Sosiaali- ja terveysalojen ammattilaisista arvioidaan olevan edelleen pulaa, kuten lääkärin, sairaanhoitajat ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijat.

17,3 prosenttia.

Rakentamisen **henkilöstömäärä** lisääntyi 5,3 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli tasavahvaa molemmilla vuosipuoliskoilla. Tammi-kesäkuussa henkilöstömäärä kasvoi 5,5 prosenttia ja heinä-joulukuussa 5,1 prosenttia. Vuonna 2017 kasvu hieman voimistui. Koko vuonna henkilöstömäärä kasvoi 8,1 prosenttia vuodentakaisesta. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla kasvua oli 7,9 prosenttia ja toisella 8,2 prosenttia. Vuoden 2018 alussa vahva kasvu jatkui. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä oli 12,5 prosenttia edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa suurempi. Huhtikuussa

Signaali: Talonrakennusteollisuuden suhdanteen kypsymistä jo ilmassa

henkilöstömäärä kasvoi tasan kymmenen prosenttia ja toukokuussa 8,4 prosenttia.

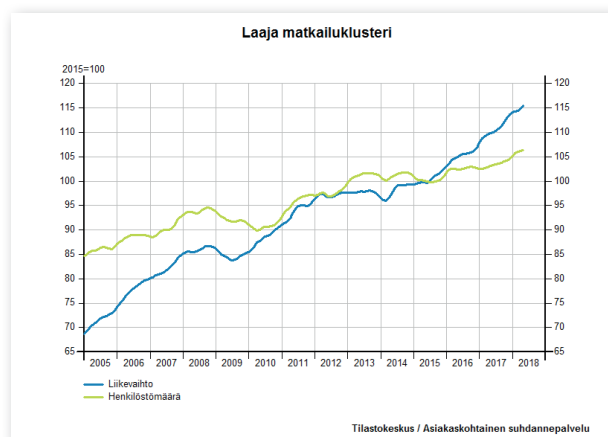
Matkailuklusteri (laaja)

Laajan matkailuklusterin **liikevaihto** kasvoi 5,4 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli melko tasaista läpi vuoden. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla liikevaihto kasvoi 6,2 prosenttia ja toisella 4,5 prosenttia. Vuonna 2017 kasvu jatkui samalla tasolla. Tammi-kesäkuussa liikevaihto kasvoi 4,7 prosenttia ja heinä-joulukuussa 5,5 prosenttia vuodentakaisesta. Vuoden 2018 alussa sama tahti jatkui. Ensimmäisellä vuo-

Signaali: Suora lentoyhteys avautuu jälleen Oulusta Tukholmaan

sineljänneksellä liikevaihto kasvoi 5,3 prosenttia. Huhtikuussa kasvua kertyi 3,1 prosenttia ja toukokuussa tasan viisi prosenttia.

Laajan matkailuklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi 2,7 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli tasaista läpi vuoden. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä kasvoi 2,4 prosenttia ja toisella tasan kolme prosenttia. Vuonna 2017 henkilöstömäärä kasvoi vain niukasti vuoteen 2016 verrattuna. Koko vuoden tasolla kasvua kertyi 0,5 prosenttia.

Kuljetus ja logistiikka

Työllisyystilanne on alalla edelleen hyvä. Alalla on kasvavissa määrin pulaa erityisesti kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajista. Lähivuosina työntekijöiden tarve tulee vielä kasvamaan lisääntyvän kuljetustarpeen myötä. Kuljetusalan osaajia tarvitaan myös muun muassa rakentamisen ja kaupan toimialoilla.

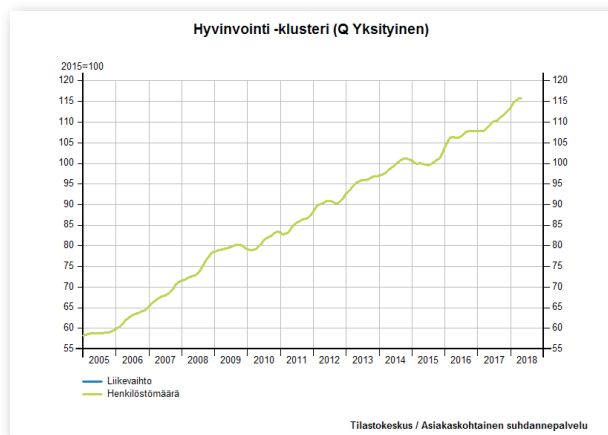
Automaatio ja digitalisaatio lisääntyvät voimakkaasti lähivuosina, mikä muuttaa alan työntekijöiden osaamistarpeita: työtehtävissä tarvitaan tietoteknisiä taitoja asiakaspalvelu- ja kielitaitojen lisäksi.

Taksilain muutos lisää kuljettajien tarvetta ja tarjoaa myös uusia yrittäjyyden mahdollisuuksia. Toimialalle voisi työllistyä monenlaisen työ- ja osaamis-kokemuksen omaavia henkilöitä, olipa kokemukset hankittu niin kotimaasta kuin ulkomailta.

Ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä kasvoi 0,2 prosenttia ja toisella 0,8 prosenttia. Vuoden 2018 alussa kasvu voimistui. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä lisääntyi 3,5 prosenttia. Huhtikuussa kasvua oli 3,8 prosenttia ja toukokuussa 2,8 prosenttia.

Hyvinvointiklusteri (yksityinen)

Hyvinvointiklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi 6,8 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli tasaista läpi vuoden vaihdellen 6,2–7,8 prosentin välillä eri vuosineljänneksinä. Vuonna 2017 kasvu oli paljon maltillisempaa. Koko vuonna henkilöstömäärä kasvoi 2,6 prosenttia. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä kasvoi 2,2 prosenttia ja toisella 3,1 prosenttia. Vuoden 2018 alussa kasvu taas voimistui. En-

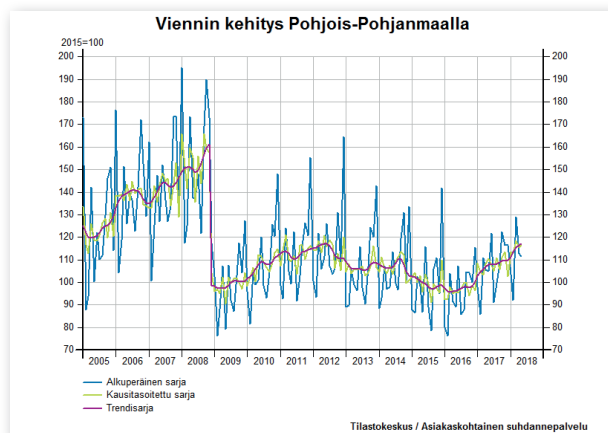

Signaali: Ulkomaalaiset yritykset investoivat Suomeen ja ostivat yrityksiä Suomesta ennätystahtia vuonna 2017

simmaisella neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 6,8 prosenttia. Huhtikuussa henkilöstömäärä kasvoi 9,1 prosenttia ja toukokuussa 4,8 prosenttia.

Vienti (A-X)

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kaikkien toimialojen **vientiliikevaihto** supistui vuonna 2016 yhteensä 4,5 pro-

senttia edellisvuodesta. Vuoden kolmannella neljänneksellä liikevaihto kasvoi 1,6 prosenttia, muilla lasku vaihteli 4,2 prosentin ja 8,1 prosentin välillä. Vuonna 2017 vientiliikevaihto kääntyi vahvaan kasvuun. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla liikevaihto kasvoi 14,3 prosenttia ja toisella 9,5 prosenttia. Koko vuoden tasolla liikevaihto kasvoi 11,8 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden 2018 alussa vahva kasvu jatkui. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto oli 10,3 prosenttia vuoden 2017 vastaavaa ajankohtaa suurempi. Huhtikuussa vientiliikevaihto kasvoi 6,8 prosenttia ja toukokuussa 6,2 prosenttia.

Signaali: Aineettomat tuotteet kipuavat vientilastoissa – pelit ja ohjelmistot jo sijalla 6

Signaali: Ruotsin metsäteollisuus imee kuitupuuta korkeilla hinnoilla Suomen länsirannikolta – kauppamäärät kasvussa

Klustereiden rakennetiedot

	Henkilöstömäärä (2016)		Liikevaihto (2016)	
	Kokopäivä-työllisten määrä	Osuus koko maaasta, %	Miljoonaa euroa	Osuus koko maasta, %
Metalliklusteri (sisältää SSABn)	6 329	6,2	1 450	4,0
Puuklusteri	2 978	12,3	797	11,8
ICT-klusteri	10 292	7,9	2 814	7,1
Luovan talouden klusteri	6 603	6,4	998	5,1
Matkailuklusteri (laaja)	7 217	5,6	659	3,8
Hyvinvointi -klusteri (yksityinen sektori)	6 212	8,7		
Rakentaminen	12 143	7,6	2 575	7,9
Vienti (kaikki toimialat)			4 405	

Lähteet

Suhdannejulkaisun tietolähteenä *klustereiden* osalta on Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu. Suhdannepalvelun kuukausitason indeksit mittaavat tarkasteltavan muuttujan muutosta suhteutettuna perusvuoden tasoon. Perusvuotena käytetään 2010 (2010=100). Tilaston lähdeaineistona on verohallinnon kausiveroaineisto (kokonaisaineisto), jonka lisäksi hyödynnetään Tilastokeskuksen omaa kuukausittaista suoraa tiedonkeruuta sekä vuositilastoja.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto seuraa toimialojen tilanteita ja kehittymistä hyödyntäen eri lähteitä. *Katsaus toimialojen näkymiin* -suhdannejulkaisun täydentävän osan tiedot perustuvat TE-toimiston asiakasrajapinnassa saatuihin tietoihin työnantaja- ja työnhakija-asiakkaiden tarpeista ja näkymistä, yhteistyötahojen kontaktoinneista sekä barometri- ja tilastotietoon.

Käsitteet

Trendisarja kuvaa kehityksen suuntaa pidemmällä aikavälillä. Trendin loppupään tulkinnassa on hyvä noudattaa harkintaa, sillä trendikuvaajan loppuosa muuttuu usein tulevien kuukausitietojen päivittämisen jälkeen. Trendin rinnalla kannattaa tutkia myös alkuperäisen indeksin käyttäytymistä. Trendikuvaaja soveltuu hyvin myös eri toimialojen sekä alueiden väliseen vertailuun.

Muutosprosentit on laskettu alkuperäisestä indeksisarjasta ja ne vertaavat tarkasteltavan ajanjakson kehitystä aina edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Esimerkiksi tammikuuta 2011 verrataan tammikuuhun 2010. Neljännes-, puolivuosi- ja vuosimuutosprosentit lasketaan vertaamalla alkuperäisen indeksisarjan halutun ajanjakson indeksipistelukujen summaa edellisen vuoden vastaavaan summaan.

Liikevaihto lasketaan ilman arvonlisäveroa. Kuvattava liikevaihto voi sisältää joitakin tuloslaskelman liikevaihtoon kuulumattomia eriä, kuten käyttöomaisuuserien myyntejä, muita tuottoja, satunnaisia eriä, käänteisesti verovelvollisia ostoja, tuotteiden omaa käyttöä ja agentuurien myyntiä. Poikkeukselliset erät poistetaan laskennasta.

Henkilöstömäärä-indikaattorilla tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää kalenterikuukauden aikana. Esimerkiksi kaksi puolipäiväistä työntekijää vastaa yhtä kokopäivätyöllistä. Henkilöstömääräindikaattori tuetaan yritysrekisterin kahden vuoden takaisesta henkilöstömäärätiedosta sekä ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasummakehityksen perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon kehityksen perusteella.

Yrityksille, joilta ei ole kahden vuoden takaista henkilöstötietoa, lasketaan henkilöstömäärä jakamalla yrityksen palkkasumma toimialan keskipalkalla.

Vientitiedot ovat osa liikevaihtoa. Vienti koostuu verottomasta liikevaihdosta, EU:n sisäisestä viennistä ja EU-alueen ulkopuolisesta viennistä.

Rakennetiedot käsittävät suhdanneseurantaan kuuluvien klustereihin sisältyvien yritysten ja toimipaikkojen lukumäärät, liikevaihdon tai viennin vuositasoon absoluuttisen luvun euroina tai vuositasoon yhteenlasketun henkilöstömäärän. Rakennetiedot tuotetaan uusimmalta Tilastokeskuksen yritys- ja julkisyhteisörekisterin vuositilaston julkaisuvuodelta. Myös henkilöstömäärätietojen sekä euromääräisten liikevaihtotietojen lähteenä käytetään yritysrekisteriä. Vientin vuositiedot muodostetaan verohallinnon kausiveroaineistosta, koska yritysrekisteri ei sisällä toimipaikoittaisia tietoja viennin määrästä.

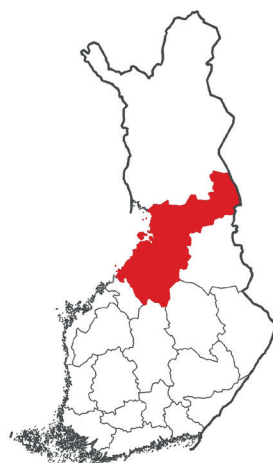
Signaalit

Julkaisuun on poimittu klusterin/toimialan tulevaisuutta luotaavia signaaleja Tutka-työkalusta. Tutka on uudentyyppinen verkkopohjainen työkalu, jonka avulla voi kerätä ja analysoida tulevaisuuksia ennakkoivia signaaleja ja trendejä. Työkalu on toteutettu Signaalit ja trendit -hankkeessa. Lisätietoa osoitteessa: http://www.pohjois-pohjanmaa.fi/maakunnan_suunnittelu_ja_kehittaminen/ennakointi/tutka

Lisätietoja julkaisusta

Tutkimus- ja kehittämispäällikkö Mikko Väisänen
p. 050 3366 524, mikko.vaisanen@pohjois-pohjanmaa.fi

Jouni Korhonen, yrityspalvelut, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto, p. 029 50 56627

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO
Sepänkatu 20, 90100 OULU
Puhelin +358 (0)40 685 4000
www.pohjois-pohjanmaa.fi